

Alexandre Navarro tria Seamus Heaney

Quantes follies no s'han fundat sobre una pedra! Aquesta pedra de Seamus Heaney em persegueix bronzint per les nits, quan més fosca és la memòria i alhora quan més clara és la visió que m'aboca el passat entre les mans a grans i poderosos grapats de cendra que revifa ensems que encara crema tot fumejant. Aquest poema, dins la sèrie d'elegies que escriu per a la seua mare, mostra algunes de les línies més volgudes per l'autor: la insistència en els orígens, la presència quasi tàctil dels avantpassats, de la Història, entre nosaltres, i llur capacitat per a carregar de transcendència i significació molts gestos, moltes engrunes, que sense això restarien perplexament desconegudes. És la pedra, doncs, que vola una i altra vegada contra el front de la seua besàvia, que és el front del mateix poeta. Un poeta que és capaç de recrear el moment diari en un to tan elegíac com volgudament vital i enèrgic. És el fet històric que irromp, amb força, en el text poètic. Com Vicent Andrés Estellés. I com ell, resseguirà els personatges de la pròpia família en una reconstrucció infinita i paradigmàtica a càrrec d'un autor dislocat per la realitat del nord d'Irlanda.

Tornem a la pedra que vola. Heaney ens retrata el drama victoriós del qual n'és conseqüència. Quin drama no amaga l'illa verda del poeta? Quantes pedres no han solcat els cels de filferro per a estavellar-se contra massa fronts? Posem per cas que és la pedra de David contra Goliat. Imatge manida. En l'elegia per la mare hi ha un cant poderós a la vida, a la terra que li ha donat vida. Cap casualitat que el fet s'esdevinga un diumenge. Heaney recorrerà mentalment una i altra vegada la trajectòria, de la mateixa manera que tornarà una i moltes vegades a recórrer els camins que travessen la seua frontera, la física i l'espiritual. Una cicatriu en la pell, seua i de l'illa. La pedra que vola. És Goliat que llança la pedra! No obstant, és la besàvia qui ha guanyat. I l'illa? On és la pedra, ara? Són coses que passen.

1

*A cobble thrown a hundred years ago
Keeps coming at me, the first stone
Aimed at a great-grandmother's turncoat brow.
The pony jerks and the riot's on.
She's crouched low in the trap
Running the gauntlet that first Sunday
Down the brae to Mass at panicked gallop.
He whips on through the town to cries of «Lundy!».*

*Call her «The Convert». «The Exogamous Bride».
Anyhow, it is a genre piece
Inherited on my mother's side
And mine to dispose with now she's gone.
Instead of silver and Victorian lace,
The exonerating, exonerated stone.*

1

Una llamborda llançada fa cent anys
no para de venir vers mi, la primera pedra
dirigida contra el front traïdor d'una besàvia.
El poni s'encabrita i comença l'aldarull.
Ella va ben arrupida al cabriolé
donant la cara aquell primer diumenge,
pendent avall, cap a missa, en un galop enfollit.
Ell s'obre pas pel poble a fuetades al crit de «Lundy!»

Anomeneu-la: «La conversa». «L'esposa exògama.»
Tant se val, és una peça costumista
heretada de part de la família de la meua mare
i de la qual en puc disposar, ara que ella ha mort.
En lloc de la plata i les randes victorianes,
la pedra exoneradora, exonerada.